

Examen HAVO
2013

tijdvak 2
woensdag 19 juni
13.30 - 16.30 uur

management & organisatie

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 29 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 61 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

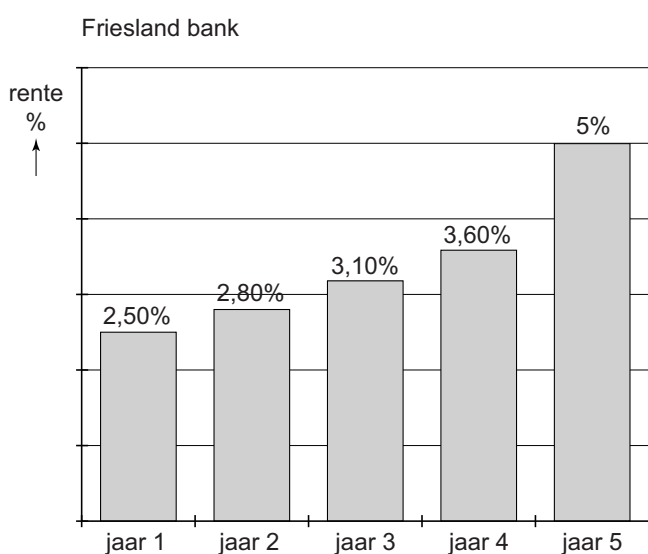
Opgave 1

Mevrouw Vennema wil € 10.000,- voor haar dochter van 7 jaar opzij zetten. Ze wil dit bedrag 5 jaar op een bankrekening zetten zonder tussentijds geld bij te storten of op te nemen. Ze bestudeert drie verschillende spaar/beleggingsmogelijkheden:

1. Friesland Bank

KlimSpaardeposito: tot 5% rente

Open nu een KlimSpaardeposito en profiteer van een van de hoogste samengestelde rentes van Nederland!

- De rente klimt ieder jaar.
- maar liefst tot 5% in het vijfde jaar
- al mogelijk bij minimale inleg van € 5.000,-

2. ABN AMRO

KinderBonus Sparen

Basisrente 2,00%

- De genoemde basisrente is de rente op jaarbasis en is 2,00% samengesteld per jaar.
- Elke 5 jaar is er een bonusrente van 5% over de gehele saldotoename (inclusief rente) in 5 jaar.
- De bonusrente geldt tot aan het eenentwintigste levensjaar.

3. Binckbank

AEX-index beleggingsrekening

- De AEX-index is een mandje van 25 aandelen. U belegt niet zelf in deze 25 aandelen, maar in een beleggingsfonds dat belegt in de aandelen die zijn opgenomen in de AEX-index.
- U opent een beleggingsrekening en stort hierop een bedrag. Dit bedrag wordt belegd in de aandelen. De waarde van uw aandelen volgt het verloop van de AEX-index.

- 2p 1 Bereken de totale interestopbrengst over de eerste 5 jaar, wanneer mevrouw Vennema kiest voor het KlimSpaardeposito van Friesland Bank.
- 2p 2 Bereken de totale interestopbrengst over de eerste 5 jaar, wanneer mevrouw Vennema kiest voor de KinderBonus spaarrekening van ABN AMRO.

Mevrouw Vennema is niet tevreden over de interestopbrengsten van de Friesland Bank en de ABN AMRO. Zij besluit te kiezen voor beleggen in aandelen en kiest hierbij voor de AEX-index beleggingsrekening van BinckBank.

- 1p 3 Geef de reden dat beleggen in de AEX-index minder risicovol is dan beleggen in afzonderlijke aandelen.

Opgave 2

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 1 tot en met 6.

In deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

VastNed Retail nv is een Nederlands vastgoedbeleggingsfonds dat met gelden van haar aandeelhouders en kredietverstrekkers winkelpanden koopt in binnen- en buitenland. De winkelpanden worden vervolgens verhuurd. VastNed Retail wil voor haar aandeelhouders elk jaar een hoog rendement behalen op haar beleggingen, waarbij de risico's zo veel mogelijk worden beperkt.

De aandeelhouders van VastNed Retail zijn zowel particuliere beleggers als institutionele beleggers, zoals pensioenfondsen.

- 2p 4 Leg uit waarom het voor de pensioenfondsen, gezien de aard van hun werkzaamheden, belangrijk is dat VastNed Retail de risico's bij de beleggingen zo veel mogelijk beperkt.

VastNed Retail is van plan om in het eerste kwartaal van 2012 een winkelpand in Istanbul (*zie informatiebron 1*) te kopen. Deze aankoop en de financiering ervan hebben bepaalde risico's (*zie informatiebron 2*). VastNed Retail gaat onderzoeken in hoeverre de aankoop en financiering van het Turkse pand de risico's mogelijk teveel vergroten. VastNed Retail wil deze risico's beperken (*zie informatiebron 3*).

Beperken van strategisch risico

- 2p 5 Leg uit waarom de belegging in het Turkse winkelpand past binnen het beleid van VastNed Retail om het strategisch risico te beperken.

Beperken van het valutarisico

- 1p 6 Op welke wijze beperkt VastNed Retail het valutarisico bij de exploitatie van het Turkse winkelpand?

Beperken van het financieringsrisico

Het management wil het financieringsrisico beperken en wil daarom de aankoop van het Turkse winkelpand met eigen vermogen financieren. Het eigen vermogen zou op twee manieren kunnen worden vergroot:

- a door middel van een aandelenemissie
- b door verlaging van de pay out ratio.

a Emissie van aandelen per 31 december 2011

Het management stelt bij de emissie de voorwaarde dat op het moment van de emissie de beurskoers van het aandeel VastNed Retail boven de intrinsieke waarde per aandeel ligt (*zie informatiebron 4*).

- 3p 7 Toon met een berekening aan of op 31 december 2011 wordt voldaan aan de voorwaarde die het management stelt bij een aandelenemissie.

b Een verlaging van de pay out ratio (*zie formuleblad*)

- 2p 8 Leg uit hoe door een lagere pay out ratio een vergroting van het eigen vermogen plaatsvindt.

Bij het beleggingsresultaat van VastNed Retail wordt onderscheid gemaakt tussen direct beleggingsresultaat en indirect beleggingsresultaat (*zie informatiebron 5*).

- 2p 9 Geef de reden waarom het indirecte beleggingsresultaat over 2011 niet in contanten aan de aandeelhouders kan worden uitgekeerd.

Een grote groep aandeelhouders is tegen een emissie van aandelen en tegen een lagere pay out ratio.

Het management overweegt onder druk van deze aandeelhouders het Turkse winkelpand volledig met vreemd vermogen te financieren, voor een deel met lang en een deel met kort vreemd vermogen. (*zie informatiebron 6*). Dit leidt tot een vergroting van het financieringsrisico. VastNed Retail gebruikt twee streefcijfers met betrekking tot het financieringsrisico (*zie informatiebron 3*).

- 2p 10 Bereken de waarde van deze twee streefcijfers per 1 januari 2012, direct na de eventuele aankoop en financiering met vreemd vermogen van het Turkse pand.

Beperken van het renterisico

VastNed Retail probeert door middel van een bepaalde samenstelling van haar leningenportefeuille het renterisico te beperken.

- 1p 11 Bereken voor de kortlopende lening de looptijd (in jaren) (*zie informatiebron 6*).

Conclusie

- 4p 12 Ga voor elk van de genoemde risico's uit informatiebron 2 na of de aankoop en de financiering van het Turkse winkelpand passen binnen het risicobeleid zoals is opgenomen in informatiebron 3. Betrek in je conclusie elk van de vier genoemde streefcijfers.
Vul hiertoe de uitwerkbijlage bij deze vraag volledig in.

Opgave 3

Adviesbureau Xtra@visie heeft op 1 januari 2012 het volgende overzicht van investeringen en afschrijvingen van de inventaris opgesteld.

datum investering	artikel	aantal	prijs per stuk in €	totaalbedrag exclusief btw in €	afschrijvingen tot en met 31 december 2011 in €
1-7-2007	computer	8	1.450	11.600	10.440
1-1-2008	bureautafel	8	550	4.400	3.520
1-1-2008	opbergkast	8	650	5.200	4.160
1-1-2008	bureaustoel	8	350	2.800	2.240
1-7-2010	vergadertafel	4	650	2.600	780
1-7-2010	vergaderstoel	30	150	<u>4.500</u>	<u>1.350</u>
				31.100	22.490

Alle inventaris wordt in 5 jaar lineair afgeschreven tot een restwaarde van nul. Over delen van een jaar wordt naar evenredigheid afgeschreven.

- 2p 13 Bereken de boekwaarde van de inventaris op 30 juni 2012, dus vóór de aankoop van de nieuwe computers.

Op 1 juli 2012 worden 8 nieuwe computers aangeschaft en contant betaald ter vervanging van de oude computers van 1 juli 2007. De nieuwe computers hebben een aanschafprijs van € 1.487,50 per stuk inclusief 19% btw. Deze btw wordt een kwartaal later met de fiscus verrekend. Voor het derde kwartaal van 2012 worden door het adviesbureau een liquiditeitsbegroting en een resultatenbegroting opgesteld.

- 1p 14 Bereken het bedrag dat met betrekking tot de inventaris wordt opgenomen op de liquiditeitsbegroting van het derde kwartaal van 2012.
- 2p 15 Bereken het bedrag dat met betrekking tot de inventaris wordt opgenomen op de resultatenbegroting van het derde kwartaal van 2012.

Opgave 4

In deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

Handelsonderneming Smartie koopt en verkoopt verschillende soorten smartphones.

Gegeven over februari 2013:

inkoopwaarde van de omzet	70% van de omzet
totale variabele bedrijfskosten	5% van de omzet
totale constante kosten	€ 20.000,-

- 2p **16** Teken in de uitwerkbijlage bij deze opgave de lijn die het verband aangeeft tussen de totale dekkingsbijdrage en de omzet voor februari 2013.

In februari 2013 was de omzet € 100.000,-.

- 1p **17** Geef in de grafiek in de uitwerkbijlage bij deze vraag de winst over februari 2013 op de juiste as aan.

Handelsonderneming Smartie vindt de afzet - en daarmee samenhangend de nettowinst - te laag en besluit om per 1 maart 2013 een reclamecampagne te starten. Mede als gevolg van de reclamecampagne stijgen de totale variabele bedrijfskosten en de totale constante kosten.

Gegeven over maart 2013:

inkoopwaarde van de omzet	70% van de omzet
totale variabele bedrijfskosten	6% van de omzet
totale constante kosten	stijgen met € 10.000,- ten opzichte van februari 2013
nettowinst maart 2013	€ 13.200,-

Reclamekosten worden door Smartie gerekend tot de constante kosten.

- 2p **18** Leg uit wanneer (een deel van) de reclamekosten worden gerekend tot constante kosten.

- 2p **19** Bereken de omzet in euro's over maart 2013.

Opgave 5

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 7 tot en met 11.

Squashed is een squashvereniging in Huizen. Deze squashvereniging huurt in het seizoen 2011-2012 drie squashbanen bij sportcentrum All Inn. De penningmeester van Squashed heeft aan het einde van het seizoen 2011-2012 de jaarstukken van Squashed opgesteld. Het seizoen loopt van 1 augustus tot en met 31 juli.

In informatiebron 7 staan gegevens over het sportcentrum All Inn en in informatiebron 8 gegevens over het lidmaatschap van squashvereniging Squashed. De jaarstukken van Squashed staan in informatiebron 9.

Er zijn drie soorten leden: full time leden, dagleden en juniorleden.

- 2p **20** Bereken met behulp van de contributiegegevens uit de informatiebronnen 8 en 9 het aantal full time leden van Squashed in het seizoen 2011-2012.

Tijdens de algemene ledenvergadering klaagt een aantal leden over de drukte op de banen in het afgelopen seizoen 2011-2012. Het was vaak niet mogelijk om een baan te reserveren op de gewenste tijd, omdat alle banen dan al volgeboekt waren. Deze leden vragen de penningmeester om een vierde baan te huren van All Inn.

- 3p **21** Toon aan dat de gemiddelde bezettingsgraad van de drie in het seizoen 2011-2012 door Squashed gehuurde banen 92,96% is (*zie informatiebronnen 7 en 8 en formuleblad*).

De penningmeester heeft om de begroting van ontvangsten en uitgaven te maken voor het seizoen 2012-2013 een aantal gegevens verzameld. Deze gegevens staan in informatiebron 10 en 11. Hij stelt vast dat door een extra baan te huren voor het nieuwe seizoen 2012-2013 financiële problemen ontstaan.

- 3p **22** Bereken de begrote contributieontvangsten in het seizoen 2012-2013 (*zie informatiebronnen 8, 10 en 11*).

- 5p **23** Toon aan dat het tekort voor het seizoen 2012-2013 op de begroting van ontvangsten en uitgaven € 10.296,- bedraagt. *Vul hiertoe de uitwerkbijlage bij deze vraag volledig in.*

Om het begrote tekort van ontvangsten en uitgaven op 31 juli 2013 weg te werken, stemt de algemene ledenvergadering in met een contributieverhoging voor alle leden die dit tekort precies dekt. De contributie zal voor alle leden met hetzelfde percentage stijgen.

2p **24** Bereken de contributie voor een full time lid na de contributieverhoging.

Tom de Visser is full time lid van Squashed. Hij speelt één keer per week op dinsdagavond (na 18.00 uur) een half uur squash met een vriend, die ook full time lid is. Per jaar spelen ze 40 keer. Tom en zijn vriend vragen zich af of het lidmaatschap van Squashed na deze contributieverhoging nog wel voordeliger is dan het zelf huren van één baan bij All-Inn (*zie informatiebron 7*).

2p **25** Blijven Tom de Visser en zijn vriend, ondanks de contributieverhoging, lid van Squashed? Verklaar het antwoord met behulp van een berekening.

Opgave 6

In deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

Per 1 april 2013 gaat accountantskantoor Averink van start. Het kantoor heeft 5 accountants in dienst genomen. Voor bezoek aan de klanten wil Averink over 5 auto's beschikken. De accountants gaan de auto ook privé gebruiken. Hiervoor ontvangt het accountantskantoor een bijdrage van de werknemers. Averink heeft de keus uit auto's leasen of auto's kopen. De brandstofkosten per zakelijke kilometer zijn in beide gevallen gelijk. De gevolgen van beide mogelijkheden zijn verwerkt in onderstaande tabel.

Leasen	
leasebedrag per maand per auto inclusief motorrijtuigenbelasting, verzekering en onderhoud	€ 800,-
bijdrage per maand per auto van werknemer voor privégebruik	15% van het leasebedrag per maand
economische en juridische eigenaar van de auto	leasemaatschappij
Kopen	
motorrijtuigenbelasting en verzekering per jaar per auto	€ 1.462,-
aanschafprijs per auto	€ 39.400,-
afschrijvingskosten auto's	in 3 jaar lineair afschrijven tot restwaarde van € 10.000,- per auto
bijdrage van werknemer per maand per auto voor privégebruik	€ 300,-
economische en juridische eigenaar van de auto	accountantskantoor Averink

bron: Leasemaatschappij Athlon (gewijzigd)

- 2p **26** Is bij de mogelijkheid leasen sprake van financial leasing of van operational leasing? Motiveer het antwoord.
- 2p **27** Bereken voor accountantskantoor Averink de leasekosten per jaar voor de 5 auto's, na aftrek van de bijdrage van de werknemers.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

- 3p **28** Toon door middel van een berekening aan of kopen van de auto's voor accountantskantoor Averink voordeliger is dan leasen van de auto's.
- 1p **29** Geef voor accountantskantoor Averink, afgezien van een eventueel kostenverschil, een andere financiële reden om de auto's te leasen in plaats van te kopen. Motiveer het antwoord.